

Simon Pirani

Domstolens rebeller som står upp mot krigshetsaren Putin

Introduktion

Den ryskkunnige brittiske socialisten, historikern och energiforskaren Simon Pirani har god kännedom om Ryssland och dess historia, och har skrivit böcker om både Sovjetunionen och Ryssland. Han tog tidigt aktiv ställning mot Rysslands anfallskrig mot Ukraina och har alltsedan dess deltagit i solidaritets- och debattmöten och skrivit ett stort antal artiklar som om handlat om olika aspekter av detta krig.¹

Det är därför inte så underligt att han sammanställde boken *Voices Against Putin's War* (Resistance books 2025), som främst innehåller tal som hållits i ryska domstolar av personer som motsatt sig Rysslands anfallskrig mot Ukraina och som därför dömts till långa fängelsestraff. Men boken innehåller även sammanfattningar av andra domstolstal, uttalanden, brev, intervjuer m m.

Det som återges här är Simon Piranis inledning till boken där han närmare beskriver boken och hur den kom till.

Martin F

AGAINST VOICES *protesters' defiant speeches in Russian courts* PUTIN'S WAR

*Alexei Gorinov
Igor Paskar
Bohdan Ziza
Mikhail Kriger
Andrei Trofimov
Sasha Skochilenko
Aleksandr Skobov
Darya Kozyreva
Alexei Rozhkov
Ruslan Siddiqi
Kirill Butylin
Savelii Morozov*

¹ Se avdelningen [Pirani, Simon](#) på marxistarkivet, för exempel på detta. För mer info om hans bakgrund och författarskap, se inledningen till hans artikel om [Nord Stream-explosionerna](#).

Dessa röster från ryska politiska fångar, som kämpar mot militarism och förtryck, påminner oss om att Putins blodiga diktatur idag inte är ett unikt fenomen, utan hör till vår skrämmande globala nutid. Och det betyder att vart och ett av dessa imponerande tal riktar sig till alla som bryr sig om mänsklig värdighet och social rättvisa.

Ilja Budrajtskis, aktivist och sociolog

I centrum för *Voices Against Putin's War* [Röster mot Putins krig] står tio tal som hållits i domstol av personer som motsatte sig Rysslands anfallskrig mot Ukraina och som arresterades och ställdes inför rätta för detta. De flesta av dem avtjänar nu långa fängelsestraff för ”brott” som fabricerats av Vladimir Putins repressiva maskineri.

Förutom talen inkluderar vi även andra offentliga uttalanden – inlägg på sociala medier, brev och intervjuer – där huvudpersonerna framförde sina argument, uttalanden från ytterligare två förföljda aktivister utanför domstolen samt en sammanfattning av 17 andra antikrigstal i domstolen. Vi hoppas att dessa motståndares motiv kommer att nå en bredare publik genom att vi publicerar dessa översättningar på engelska.

Kapitel 1–10 ägnas åt en oppositionell åt gången och är ordnade kronologiskt efter datumet för de oppositionellas första dom. De är enade i sitt motstånd mot Kremles krig och kan grovt delas in i fyra grupper.

Först är Bohdan Ziza (kapitel 3), som inte bodde i Ryssland utan i Ukraina – på Krim, som har varit ockuperat av ryska styrkor sedan 2014. År 2022 filmade Ziza sig själv när han kastade färg i Ukrainas flaggfärger på en kommunal förvaltningsbyggnad. Han ställdes inför rätta i en rysk militärdomstol och avtjänar ett 15-årigt fängelsestraff.

För det andra finns två unga kvinnor från Sankt Petersburg, Sasja Skotjilenko (kapitel 6) och Darya Kozyreva (kapitel 8), som åtalades för de fredligaste protester mot kriget man kan tänka sig. Skotjilenko, som satte upp antikrigsbudskap på etiketter i en stormarknad, frigavs efter mer än två år bakom galler i augusti 2024, som en del av ett fångutbyte mellan Ryssland, Vitryssland och flera västländer. Kozyreva avtjänar ett två och ett halvt års fängelsestraff, i huvudsak för att ha citerat Taras Sjevtjenko, Ukrainas nationalskald, offentligt.

För det tredje finns tre unga män som avsiktligt skadade egendom, men inte personer, för att uppmärksamma sina ryska landsmän på antikrigsrörelsen. Igor Paskar (kapitel 2) kastade en brandbomb mot ett kontor för den federala säkerhetstjänsten (FSB). Alexei Rozjkov (kapitel 9) kastade en brandbomb mot en militär rekryteringscentral – en form av protest som användes dussintals gånger över hela Ryssland under 2022. Han flydde till Kirgizistan, kidnappades, antagligen av ryska säkerhetsstyrkor, och återfördes till Ryssland för rättegång. Ruslan Siddiqi (kapitel 10), rysk och italiensk medborgare, som orsakade en tågurspårning som transporterade ammunition till den ukrainska fronten. Han har dömts till 29 års fängelse och har sagt att han kan ses som en ”partisan” och ”klassificeras som krigsfånge” snarare än som politisk fånge.

Den fjärde gruppen huvudpersoner, som fängslats för vad de sagt snarare än för något de gjort, har en historia av aktivism för social rättvisa och demokratiska rättigheter som sträcker sig flera decennier tillbaka: Alexei Gorinov (kapitel 1), en kommunfullmäktigeledamot i Moskva som vågade kalla Rysslands krig för ett ”krig” offentligt; Mikhail Kriger, en uttalad motståndare till Rysslands krig mot Ukraina sedan 2014 (kapitel 4); Andrej Trofimov (kapitel 5); och Aleksandr Skobov (kapitel 7), som först fängslades för politisk opposition 1978 i

Sovjetunionen och som 47 år senare, 2025, sa till domstolen: ”Död åt de ryska fascistiska inkräktarna! Ära åt Ukraina!”

Två aktivister som åtalats för antikrigsaktioner och som gjorde sina uttalanden utanför domstolen presenteras i kapitel 11 och 12. Kirill Butylin (kapitel 11) var den första personen som arresterades för att ha kastat en brandbomb mot en militär rekryteringsbyrå i mars 2022. Det finns inga uppgifter om hans framträdande i domstolen, men hans trotsiga budskap på sociala medier lyder: ”Jag kommer inte att döda mina bröder!” Savelii Morozov (kapitel 12) dömdes till böter för att ha fördömt kriget inför en militär rekryteringskommission i Stavropol, när han ansökte om alternativ (icke-militär) tjänstgöring.

De tio antikrigstal som finns dokumenterade i denna bok är inte de enda. Ytterligare 17 sammanfattas i kapitel 13. Dessa tal, tillsammans med andra tal av åtalade som protesterade mot förintelsen av yttrandefriheten eller mot groteska falska anklagelser, har samlats och publicerats på webbplatsen ”Poslednee Slovo” (”Sista ordet”).

Kända ryska politiker som fängslats för att ha stått upp mot Kreml höll också antikrigstal i domstolen, däribland Ilja Jasjin från Folkets frihetsparti, som i december 2022 dömdes till åtta och ett halvt års fängelse för att ha fördömt massakrerna på ukrainska civila i Butja och Irpin, och Vladimir Kara-Murza, som i april 2023 dömdes till 25 års fängelse för högförräderi. Båda frigavs, tillsammans med Sasha Skotjilenko, i fångutbytet i augusti 2024. Andra framstående politiska personer sitter fortfarande fängslade för att ha motsatt sig kriget, däribland Boris Kagarlitsky, sociolog och marxistisk författare, som i februari 2024 dömdes till fem års fängelse för att ha ”rättfärdigat terrorism”, och Grigorij Melkonjants, medordförande för valövervakningsgruppen Golos, som i maj 2025 dömdes till fem års fängelse för att ha samarbetat med en ”oönskad organisation”. Dussintals journalister och bloggare sitter också bakom galler.

Dessa mer kända, politiskt motiverade personer är bara en bråkdel av de tusentals som förföljs av Kreml. De fall som dokumenterats av människorättsorganisationer omfattar tusentals ukrainare som hålls fängslade i de ockuperade områdena. I många fall är deras öde och vistelseort okänt: de kan vara döda eller fängslade. Tusentals fler ryssar som har uttalat sig mot kriget eller råkat fast i det skoningslösa nätet sitter bakom galler. Det samma gäller ”järnvägspartisaner” som saboterat militära försörjningståg och andra som fördömt sitt regims stöd för Putins krig i Vitryssland. I kapitel 14 beskriver vi motståndet mot Kremels krig, de repressiva åtgärder som vidtagits som svar på detta och omfattningen av den 2000-talets gulag som har skapats. Noter med källhänvisningar för allt material i boken finns i slutet.

I många länder har människor som motsätter sig orättvisor i århundraden använt domstolarna som en offentlig plattform. Irländska rebeller mot brittiskt kolonialt våld började göra detta i slutet av 1700-talet. I Ryssland går traditionen tillbaka åtminstone till 1870-talet, när narodniker (populister) talade till domare som dömde dem för våldsamma protester och fördömde den autokratiska diktaturen. Arbetarorganisationerna som kulminerade i revolutionerna 1917 använde sig i stor utsträckning av propaganda i rättssalen. När det stalinistiska förtrycket nådde sin höjdpunkt på 1930-talet utformades de stora utrensning-rättegångarna för att eliminera det: deras format var förutbestämt, med ynkliga, falska bekännelser. Denna praxis återkom efter den poststalinistiska ”upptiningen”, i rättegången 1965 mot dissidentförfattarna Andrei Siniavsky och Julii Daniel.

Rättssalsanföranden har återigen blivit ett kraftfullt vapen under Putin – och Kremels diktatur hittar sätt att hämnas. Den förlängde Andrei Trofimovs straff med tre år (kapitel 5) – för de fantastiska, falska ”brott” att sprida falsk information om armén och ”godkänna terrorism” – enbart baserat på vad han sa vid sin första rättegång. Andra krigsmotståndare, däribland

Alexei Gorinov (kapitel 1), har fått sina straff förlängda med flera år på grundval av falska ”bevis” som lämnats av fängelsepersonal eller fångar som terroriserats av denna personal.

Varför gjorde de det? Varför protesterade våra huvudpersoner på ett sätt som innebar en risk att få tillbringa många år i det ryska fängelsesystemets helvete? Varför valde de, när de ställdes inför rätta, att göra dessa uttalanden som innebar ytterligare risker? De har vägt sina ord och talat för sig själva; här kommer inget försök att sammanfatta göras. Det är dock anmärkningsvärt att alla riktade sina tal till sina medborgare, inte till regeringen.

Andrei Trofimov sa till domstolen i sin andra rättegång att ”Ukraina är min publik”, eftersom ”det ryska samhället är dött och det är meningslöst att försöka tala till det” – men gjorde ändå extraordinära ansträngningar för att se till att hans korta, skarpa budskap från sin första rättegång, som slutade med ”Putin är en idiot”, spreds vida i ryska medier.

De andra hade större förhoppningar på det ryska samhället, däribland ukrainaren Bohdan Ziza, som i den video som ledde till att han fängslades betonade att: ”Jag vänder mig framför allt till krimbor och ryssar.” I domstolen sa han att hans handling var ”ett rop från hjärtat” till ”dem som var och är rädda – precis som jag var rädd” för att säga ifrån, men som inte ville ha krig.

Alexei Rozjkov tvivlade inte på att ”miljontals av mina medborgare, kvinnor och män, unga och gamla, intar en antikrigsposition”, men berövats alla möjligheter att uttrycka den. Kirill Butylin uppmanade andra att göra liknande protester så att ”ukrainarna ska veta att människor i Ryssland kämpar för dem – att inte alla är rädda och inte alla är likgiltiga”. När det gäller regeringen, ”låt de jävlarna veta att deras eget folk hatar dem”.

Aleksandr Skobov, nu 67 år och med sviktande hälsa, vände sig uttryckligen till de yngre generationerna. I ett öppet brev från fängelset mindes han hur han som socialist hade varit en ”svart får” bland dissidenterna under sovjettiden, av vilka de flesta nu hade gått bort. ”Slagen faller på andra människor, de flesta av dem mycket yngre.” Även om han är ”skeptisk till ’pompösa deklamationer om att föra vidare traditioner och erfarenheter’”, vill han ändå ”att de unga människor som nu tar emot slagen ska veta: de få kvarvarande sovjetiska dissidenterna stod sida vid sida med dem, har stannat hos dem och delat deras resa.”

Med tanke på denna enighet i syftet, att försöka nå ut till befolkningen i stort, även om det inte lyckades, kan vi se huvudpersonerna som utövare av ”handlingens propaganda” – inte i den mening som uttrycket gavs i början av 1900-talet av politiker och poliser, som våldshandlingar, utan i sin ursprungliga, bredare mening: som alla handlingar, våldsamma eller inte, som rörde medborgarna till en rättvis sak. För även om några av dem vars ord finns i denna bok använde våld mot egendom, och några specifikt rättfärdigade ukrainskt militärt våld mot rysk aggression, använde ingen våld mot människor.

Här är ytterligare två iakttagelser. För det första: även om alla antikrigsmotståndarna delade ett gemensamt syfte, utgick de från en rad olika världsbilder. En djup moralisk plikt känsla genomsyrar några av deras uttalanden. ”Ångrar jag det som har hänt?” frågade Igor Paskar sina domare. ”Ja, kanske hade jag velat att mitt liv skulle ha blivit annorlunda – men jag handlade enligt mitt samvete, och mitt samvete är fortfarande rent.” Eller, som Alexei Rozjkov uttryckte det: ”Jag har ett samvete, och jag föredrog att hålla fast vid det.” Andrei Trofimov uttryckte sig i samma anda vid sin andra rättegång: ”I stort sett handlar det om självbevarelse” – inte ”bevarandet av kroppen i sig, av dess fysiska hälsa”, utan bevarandet av samvetet i denna svåra situation, ”min förmåga att skilja svart från vitt, lögner från sanning, och, vilket är mycket viktigt, min förmåga att säga högt vad jag tror är sant”.

Ruslan Siddiqi uttryckte sin motivation på ett annat sätt, i termer av politiska idéer om att förändra samhället. I brev till Mediazona, en oppositionell mediekanal, beskrev han sin väg

till anarkismen. Han uttryckte ogillande över vissa anarkisters och kommunisters ”rigiditet”, men såg där ändå en övergång ”från en totalitär stat till andra former av styre med större friheter och en vidare utveckling mot självstyrande samhällen”. Invasionen av Ukraina förändrade situationen: alla som motsatte sig den förklarades som förrädare av regeringen. ”I en sådan situation är det inte förvånande att vissa föredrar att lämna landet, medan andra tar till sprängämnen. När jag insåg att kriget skulle bli långvarigt beslutade jag mig i slutet av 2022 för att agera militärt.”

Alexei Gorinov grundade däremot sitt försvar på pacifistiska principer och citerade Lev Tolstoj om ”krigets galenskap och brottslighet”. När han ställdes inför rätta ”för min åsikt att vi måste försöka få ett slut på kriget” kunde han ”bara säga att våld och aggression inte leder till något annat än ömsesidigt våld. Detta är den verkliga orsaken till våra problem, vårt lidande, våra meningslösa uppoffringar, förstörelsen av civil och industriell infrastruktur och våra hem”. Sasja Skotjilenko var ännu mer explicit: ”Ja, jag är pacifist”, sa hon till domstolen. Pacifister ”anser att livet är det högsta värdet av alla”; de ”tror att alla konflikter kan lösas med fredliga medel. Jag kan inte ens döda en spindel – jag är rädd att föreställa mig att det är möjligt att ta någons liv. [...] Krig slutar inte tack vare krigare – de slutar tack vare pacifister. Och när man fångslar pacifister förflyttar man den efterlängtdade fredsdagen längre bort.”

Savelii Morozov sa till militärrekryteringskommissionen att han inte skulle vägra att strida i alla krig, men i detta specifika, orättvisa krig. Ett krig för att försvara sitt hemland kan vara berättigat, men inte det ”brott” som begås i Ukraina.

För Darja Kozyreva är den centrala frågan Ukrainas rätt till självbestämmande, som hävdas med vapenmakt. Kriget är ett ”brottsligt intrång i Ukrainas suveränitet”, sa hon till domstolen. Samtidigt som hon i en intervju identifierade sig som rysk patriot – ”en patriot i verklig mening, inte i den mening som propagandisterna ger ordet” – rättfärdigade Kozyreva det ukrainska militära motståndet. Ukraina behöver ingen ”storebror” och kommer att bekämpa alla som försöker invadera landet, sade hon. I Ryssland inser inte ens vissa av Putins politiska motståndare ”att Ukraina, som har betalat för sin suveränitet med blod, kommer att bestämma sin egen framtid”. Hon vill tro på ”en vacker framtid där Ryssland släpper alla imperialistiska ambitioner”.

Aleksandr Skobov uttryckte sin förhoppning om att Ryssland kommer att besegras militärt i ännu mer kategoriska ordalag. Han redogjorde i domstolen för tre principer för sin politiska organisation, Free Russia Forum: ”ovillkorlig återlämning till Ukraina av alla dess internationellt erkända territorier som ockuperats av Ryssland, inklusive Krim”; stöd för alla som kämpar för detta mål, inklusive ryska medborgare som anslutit sig till de ukrainska väpnade styrkorna; och stöd för ”alla former av krig mot Putins tyranni inom Ryssland, inklusive väpnat motstånd”, men med undantag för ”motbjudande” terroristattacker mot civila.

För det andra: dessa antikrigstal har mycket att berätta för oss, inte bara om Ryssland och Ukraina, utan också om den allt farligare värld vi lever i, där Putins glidning mot auktoritarism har följts av högerorienterade, auktoritära vändningar i USA och vissa europeiska länder. Rysslands imperialistiska anfallskrig har följts av Israels folkmordsliknande offensiv i Gaza, där flera krigsförbrytelser – massmord på civila, användning av svält som vapen, avsiktlig blockering av hjälpinsatser och angrepp på journalister, hjälparbetare och internationella organisationer – har underlättats av samma västmakter som ger sitt stöd till Ukrainas nationella rättigheter.

De två angripande nationerna, Israel och Ryssland, som står på olika geopolitiska sidor, drivs av liknande krafter. Nationalistisk ideologi går före rationell ekonomisk förvaltning; expansionistiskt våld går före demokrati; nedgången av västvärldens nyliberala hegemoni

banar väg för militaristiskt våld. Kapitalets behov av social kontroll ligger till grund för nästan fascistiska styrelsesätt. Läsarna kanske känner igen mönster i den ryska statens dystopiska försök 2022–23 att straffa sina oliktankande medborgare som ”terrorister” och ”förrädare”, som återkommer i de galna häxjakterna 2024–25 i USA och Västeuropa mot motståndarna till massakern i Gaza.

Makterna på båda sidor av den geopolitiska klyftan är rädda för liknande saker: motståndet och motståndskraften hos motståndarna till Putins krig, och den ilska som har fått miljontals människor att gå ut på gatorna i nordamerikanska och europeiska städer för att protestera mot folkmordet i Gaza. De är rädda för de övertygelser som tar form, i olika former, om att mänskligheten kan och bör sträva efter ett bättre och rikare liv än det som krigshetsarna och diktatorerna erbjuder.

Översättning *Martin Fahlgren*

Lästips

Leonidas Aretakis & Jacob Lundberg: [Ryssland fängslar krigsmotståndare](#) (februari 2024)

Ilja Budrajtskis: [Kom ihåg de ryssar som kämpade mot Putins krig](#) (januari 2023) och [Aleksej Navalnyj lärde oss att utmana Putin](#) (februari 2024)

Martin Fahlgren: [Hets mot krigsmotståndare i det ryska presidentvalet](#) (februari 2024)

Boris Kagarlitskij: [Brev från fängelset](#) (augusti 2023) och [Hellre fängelse än exil!](#) (december 2024)

Amalia Zatari: [Ukrainakriget - Ryssar anger kollegor och främlingar](#) (november 2023)

[Uppmaning till solidaritetsaktioner med antikrigsaktivister i Ryssland](#) (Uttalande från Ryska socialistiska rörelsen, januari 2023)